

HAYATIN BEDELİ HAYATIN EDERİ

Karin Karakaşlı

Sadece zor değil ayıp zamanlardan geçiyoruz. Ne zamandır tamamen çıkışsızlığa terk edilen Kürt Sorunu'nda insanların canları pahasına hak talep etme noktasına geldik dayandık. Zaten memleketin en köklü halklarından birini önce hiç tanımaz sonra da zorla ancak 'sorun' diye kodlarsan, işin içine türlü çeşit dış aktörün dahil olacağı kadar uzun zaman hiçbir meseleyi çözmez, savaşı durduramazsan, irade koyabileceğin ânı çoktan kaçırmışsındır demektir.

Ne zamandır cezaevleri de sokaklar da kaynıyor. Hele sesini duyurmak isteyen tutsaklarla dayanışan BDP'lilere yönelik biber gazı operasyonlarının bu derece müdanasız bir hal alması, daha da büyük bir infial yaratıyor. Katlanılmaz olanın sıradanlaştırılmaya çalışılmasında ar duygusunu zorlayan bir çılgılık var.

Açlık grevinin siyasi tarihimizde bir karşılığı var mı, diye düşünüyorum. Hayatın ederi var mı devlet nezdinde. Yıllarca binlerce cana mal olan bir savaşta faili meçhullerle arkada kalanlara bir naaşı, bir cenazeyi, bir kabir ziyaretini bile çok gören bir devlet için açlık grevi, ölüm orucu bir şey ifade eder mi? Sanmam, varsa yoksa o uzlaşmaz kibir, ölüyü rakama indirgeyen, ölümün nedenlerini örten bir kaçak güreş geleneği.

Hem alışmış kudurmuştan beterdir. Roboski'de parçalanan vatandaşların sorumluluğunu, acısını üstlenmeyen, herkesin gözü önünde oteli ateşe verip Alevileri yakanları zamanaşımından salıveren, yine gün ortasında en işlek caddelerden birinde gazetesinin önünde vurularak öldürülen Hrant Dink'in hiçbir kademedeki cinayet sorumlularını adaletle teslim etmeyen bir devletten, bu aşamada ne beklenebilir? Değiştirmeyi vaat ettiği şeyin ta kendisine dönüşmekte olan bir iktidar ile hiçbir toplumsal, siyasi alternatif geliştirmeyen ana muhalefet arasında sıkışıp kalan ülkede gücünü üretebilmenin yolu nedir?

O gücü ben, resmi olarak esirgenen tarihi hakikatin içinden buluyorum. Kendimi hatırlıyorum. Tam da bugünlerde ölüm kokan topraklarda bir zamanlar yaşamış bir başka halkın, Ermenilerin sözle, fotoğrafla kaydını tutan, içinden hayat geçen bir kitap yayımlandı. Raymond H. Kévorkian ve Paul B. Paboudjian'ın ortak çalışması olan ve Aras Yayıncılık'tan çıkan '1915 Öncesinde Osmanlı İmparatorluğu'nda Ermeniler' kitabında, Anadolu'da 2900'ü aşkın kent, kasaba ve köyün nüfus dökümü, kiliseler, manastırlar, okullar, tarihsel önem taşıyan 1000 kadar fotoğraf ve haritayla birlikte sunuluyor.

Ermenilerin eğitim, basın-yayın, din, ekonomi ve politika alanlarında yaşadığı gelişmelerin irdelendiği 'Tarih ve Toplumsal Yapı' başlıklı ilk bölümde, imparatorluğun son 150 yılına

odaklanılıyor. ‘İnsanlar ve Yaşadıkları Topraklar’ başlıklı bölümde ise Ermeni nüfusunun köy köy, kasaba kasaba, ayrıntılı bir dökümüne yer verilmiş. Burada kanlı canlı insanlar, çocuklar, kadınlar var. İnkâr edilemeyecek bir varlık, bir hayat birikimi. İnsana soru sorduracak, yanıt aratacak ve yıllar yılı dayatılmış resmi tezleri bir kez daha, bu sefer hakiki insan hikâyeleri üzerinden yıkacak bir geçmiş tanıklığı.

Bu kitabın yayımlandığı günlerde, bir zamanların görkemli Diyarbakır Ermeni Kilisesi de törenle ibadete açıldı. Minarelerden yüksek olduğu gerekçesiyle 1915’te valilik emriyle top ateşiyle yıkılan çan kulesi yeniden inşa edildi. Yıkık çan kulesi, çanın ibadete çağırabileceği Ermeni halkının kalmayışının da simgesiydi sanki. Şimdiyse, başka bir ihtimal için yeniden aramızda. Ola ki o geçmişin yasını tutabilen ve geleceği birlikte düşleyen hepimiz için ortak olarak çalar.

Geçmişte de bugün de hayatın bedeli çok yüksek oldu bu ülkede kimileri için. Ülkeyi gerçekten sevenlerinin, onu hepimiz için bir cennet olarak düşleyenlerin canlarından edilmesine tanık olduk. Ama bildik ki hayatın ederini hesaplayanların karşısında durabilmek, biraz da hayatın bedelini göze almaktan geçiyor.

Bedelsiz ve edersiz yaşayabileceğimiz günler dilerim ki çok uzakta değildir. Allah biliyor, kuşaklardır çok fazla bekledik.